

Un peisaj veștejit, de toamnă târzie, cu dealuri și păstori, vite, capre și oi. Deasupra tarlalei la înălțime mare se învârt câțiva șorecari. Raze de soare pătrund câteodată printre nori gri și întunecați. Un sat se vede mai jos, în vale. Mai sus, către munte, se vede ceva pădure. Acest loc este oriunde, nicăieri și peste tot. Aici se implementează ceva proiect de dezvoltare durabilă, aici vin vânătorii care omoară sălbăticiunile din plăcere, aici trăiesc oameni.

A venit ceva mașină de teren, a oprit, niște experți au făcut câteva poze doveditoare, apoi oamenii au urcat în mașină și au plecat, undeva departe. Ei vor face plan de management pentru situl Natura 2000, vor descrie amănunțit ce au văzut aici în cele 5 minute cât au ieșit din mașină, vor face hărți colorate cu răspândirea unor broaște prezente în fiecare băltoacă, cu niște păsări neștiute și insecte și mai puțin cunoscute și plante rare despre care se presupune că există în acest peisaj (au fost menționate pe o listă a unui botanist din urmă cu 5 sau 7 decenii); le vor include și pe cele care nu sunt prezente. Nu sunt bani pentru ieșiri pe teren, ar trebui făcut totul cât mai repede, pe cât posibil din birou, de acasă. Vor face un plan de management perfect, de nu rămâne piatră pe piatră.

Păstorul stă sprijinit de un trunchi câncit de arbore fulgerat cândva; nu are chef să cânte la flaut. Caprele pasc neînduplecate, trăgând și de tufele țepoase de la marginea pădurii; mirosul lor se impregnează lent în tot ce este pe aproape. El privește cum turma este adunată de câini: la câte un fluierat de-al lui dulăii știu ce să facă... măcar ceva funcționează. Incredibil cât praf pot să ridice oile și caprele când sunt fugărite prin peisajul acesta uscat. Ce l-a legat de dealurile astea blestemate, de animalele astea domesticite și tâmpe care pasc toată ziua și nici atunci nu le ajunge? Avea păstorul o indiferență și o delăsare... iar în priviri o tristețe aparte; nu își face speranțe, nu are iluzii prea optimiste și este singuratic. El știe ce înseamnă adevărata sărăcie, să nu mai ai nici ce spera... Avea un prieten care aduna din gunoarie obiecte aruncate de alții și le remedia, apoi le vindea pe piața de vechituri... dar nici acela nu a mai fost de mult prin zonă... Îi știe pe ceilalți săraci, cei care au copii mici, slabi și bolnavi... nu au de unde să le dea de mâncare. Nu a mai rămas decât o înjurătură de birjar cu toate oile și caprele astea îmbâcsite!

Se mai întrebă și acum, el de ce nu a făcut nimic în viață, ce îl lega oare de acest loc sterp cu un milion de fire nevăzute... ce îl lega de capre și oi? De mic copil stă cu oile și caprele, și au trecut decenii, a trecut viața: le-a privit cum se nasc, cum cresc, cum mânâncă ierburile, cum sunt tăiate. Capre și oi străbătând râpele și smâncurile, zilele de caniculă și cele de ger, ploile ori seceta. Cândva în trecut erau pășuni mai bune, dar apoi ele au fost suprapășunate cu multe animale și au devenit distruse, de se plimbă oile și caprele toată ziua și tot înfometate sunt; nici nu mai poți ține atâtea câte erau cândva. Oricum, cu toții zic că din locul acesta blestemat nimic nu se poate scoate... te ține doar să supraviețuiești, în cel mai bun caz. Își amintește de hainele ponosite pe care le-a purtat toată viața, își amintește zâmbetele ironice ale celor din crâșmă care se uitau la el: doar un oier nespălat. Ce conta el, ce conta cuvântul lui, cine să îl bage în seamă? Câinii și caprele. O viață grea cu gânduri amare. Îi este deja lehamite de atmosfera din cârciuma unde nu mai poate să bea nici pe datorie... până nu plătește ceea ce a băut... sau măcar o parte din ce are de dat; bine că preotul bețivan are bani, ia bani cu nemiluita de la sârmanii fraieri, are nesimțirea să le ia și ultimii bani. Este sătul de această societate sado-mazochistă, lipsită de orice sacralitate, de orice spiritualitate. Sărăcia din zone rurale face ca numărul lor să devină din ce în ce mai mare. Omul sărman care se luptă pentru supraviețuire. Veșnic fără bani se simțea foarte nesigur, neajutorat. Avea doar o secure și se

baza pe ea dacă era cazul. El nu mai pune întrebări, nu urăște pe nimeni, nu iubește pe nimeni. De foame mai pune câteva lațuri și prinde câte unul din ultimii iepuri, ultimele căprioare care mai mișcă noaptea prin peisaj. Și le mânâncă așa cum înfulecă un animal sălbatic, singuratic consumând prada lui pe o stâncă singuratică.

Nu departe, o fată stă cu vitele, cât ele pasc. Are haine sărăcicioase, dar ce mai contează cât ochii ei sunt atât de sclipitori? Este tânără, plină de viață, ai zice că este extraordinară. Dar cine știe asta? Dacă îi privești chipul, mâinile, mișcărilor, are o gracilitate și o eleganță naturală ce nu ai presupune că poate exista de la sine... fără educație. Culmea este că ea poate să fie mai umană decât fetele cu ifose pe care le cunoști prea bine, cele care au ca hobby shoppingul și bârfele, cele care își petrec timpul cu altfel de boi și vite. Fata asta bătută de soare, nu are unghiile prea îngrijite, dar poate că are sufletul mai curat decât ceva drogate depravate anorexice cu pretenții de dive. Are ceva din sălbăticia și reziliența aceea naturală a omului, care nu se îngrijorează că nu vine apa la robinet, sau nu este curent... doar constată și se adaptează. Dacă o vezi în acest context social marginal, poate părea o prințesă căzută pradă unui blestem, dar... poate este simplu doar prințesă. Blestem destul de mare este să trăiești în lumea bună hipertehnologizată, în lumea hipermarketurilor și hiperbolelor din reclame... dar să nu ai timp să stai puțin pe malul lacului, să privești peisajul liniștit, păsările, să ascuți simfonia Naturii...

Fata bronzată cu ochii sclipitori, visează la primăveri care vor veni cu încălzirea vremii, cu arome de vegetație proaspătă, cu cântece de păsări îndrăgostite. Visează cum în fiecare zi vor înverzi alți și alți copaci și tufe, cum vor apare flori colorate încât dealul devine un Paradis terestru, culori fragede de primăvară și lumini idilice care au cuprins tot peisajul, pădurile, lacul, câmpul. În fânațe, din larve ies fluturi sclipitori. Visează arome de iasomie și liliac sălbatic, visează mirosul de pădure de mai, visează cer albastru și nori pufoși albi, visează iubire. O să îmbrace și ea hainele curate, cele noi, în care este cea mai frumoasă fată de pe întreaga vale. Visează la cineva care va veni pe un cal alb și puternic, cineva care va observa licărirea ochilor ei cât mai există încă. Cineva căruia să i se dăruiască pentru totdeauna, căruia să îi poarte grijă la bine și la rău, să îi facă copii și să îi facă supă de hribi și pâine de casă făcută în cuptor. Visează cum o să se sărute cu el și de la simpla închipuire a momentului simte că roșește, trupul îi devine fierbinte, inima îi sparge pieptul. Simte de pe acum gustul buzelor lui și știe că Viața este iubire. Speră ca el să îi aducă flori, să îi fie aduse cele mai frumoase Flori ale Câmpului. Simte cât de tare iubește lacul minunat și albastru și broaștele verzi care orăcăie în concerte crepusculare, greierii negri care cântă pe deal... și cât de mult iubește cărțile, poezia, tot ce înseamnă cultură și Europa. Cât de mult iubește Lumea și Viața!

Pe drum trece doar un țăran ponosit... lângă el un car tras de boi. Se simte ceva miros de fum amărui, de vegetație arsă pe careva tarla îndepărtată. Vitele se întorc de la pășune, emițând prelungi mugete de animal. Soarele apune indiferent. Peisajul are ceva suprarealist în el, în luminile acelea crepusculare narcotizante. Melancolia atmosferei de toamnă. Omul se gândește la cât de multă muncă mai are de făcut ca să se pregătească pentru iarnă. Trebuie să mai facă rost de lemne, cumva o să rezolve cu pădurarul. Trebuie reparat acoperișul, gardul... și câte ar mai trebui făcute... În alți ani, când era mai tânăr, nu lăsa lucrurile așa de izbeliște, dar odată cu

trecerea anilor, parcă tot satul a îmbătrânit, nu mai găsești nici cine să te ajute. Tinerii au plecat. Iar el nu mai are putere, el nu mai poate. Țăranul cu boii merge lent, lângă el un câine bătrân și lătos, de abia mai merge.

Către sat există câteva colibe și bordeie sărăcăcioase și dărăpănate... Văgăuni pline de mizerie, de haine vechi și cârpe murdare, de fragmente de mobilă spartă și lighiane ale trecutului. Un miros rânced și afumat se revarsă în împrejurimi. După colibă se adună multe sticle goale; lângă foc se dansează, țipând și fluierând, de departe se aude muzica țigănească.

În fața unui bordei stă un țigan bătrân și o țigancă la fel de bătrână, pare că au câte 100 de ani. Sau poate doar duritatea vieții marginale, comunismul, tranziția și criza le-au creat o viață dulce-amară? Erau ei predestinați pentru a exista atât de marginal? Aveau ei șanse de altceva? Țiganul și țigancă conversează, vorbesc încet unul cu celălalt, așa cum o fac de nenumărați ani. Își aduc aminte de vremurile bune din trecut, când aveau un urs care dansa și cu care făceau bani.

Țigancă a trăit o viață în odaia aceea întunecată, a mai făcut mâncare celorlalți care erau plecați prin cine știe ce locuri, pentru a asigura supraviețuirea, măcar azi. Aduceau la bordei orice ce poate fi mâncat, de la ciuperci și fructe de pădure, la broaște și păsări sălbatice sau domestice, de la cele vii la cele care deloc nu mai mișcau. Nu aveau alte variante. Ea are legat un ghioc de gât și fumează dintr-o pipă, ca un bătrân indian. Lasă să se adune fumul cenușiu-albăstrui în jurul ei, liniștitor, așa cum o face de când era fată, în urmă cu foarte mult timp, sau și mai mult. Chiar și acum, fața ei are ceva naivitate, ceva primitiv și indiferent față de trecerea timpului. A văzut atât de multe, încât cu greu poate să se mai întâmple ceva prin preajma bordeiului, care să o surprindă.

Țiganul bătrân poartă o cămașă pe care nu au rezistat prea mulți nasturi... și nici culoarea originală nu se prea poate percepe. Își privește mâinile cu pielea zbârcită de timpuri, venele care se ridică la suprafață.... Apoi privește caii. Jerpeliți de vai de mama lor, au ros iarba uscată a pârluagelor, au tras căruța prin toate noroaiile, au scos lemne din pădure în furtuni de noapte, să nu îi prindă pădurarul. Este obișnuit cu nechezatul lor, cu mirosul lor de cal neîngrijit... este obișnuit cu privirea lor. El este obișnuit cu toate. Știe că el trebuie să fure un lemn din pădure, noaptea pe timp de furtună, ca să aibă cu ce să se încălzească pe timp de iarnă, în timp ce Domnul Senator, fost Silvicultor, a tăiat toată pădurea și umblă cu un Mercedes uriaș și sclipitor, când vine prin zonă, mai jos de sat, la marginea orașului... în zona cea mai frumoasă... și își vizitează vilele monumentale și goale ca sufletul lui.

Te întrebi cum de se poate trăi în astfel de locuri marginale, în secolul 21, în Uniunea Europeană? Povești europene cu integrare socială, cu egalitate de șanse, povești despre dezvoltare durabilă și prosperitate... pentru o parte dintre cei numiți oameni. Dar când vezi atmosfera asta de marginalitate, de periferie la capăt de Lume, și constăți totuși Fericirea,

distracția, copii veseli... te poți întreba, nu este oare asta o Lume mai naturală, mai umană, mai funcțională, mai sustenabilă decât idiotețiile bruxeleze ale cailor verzi pe pereți imaginari?

Oamenii aceștia trăiesc în situri Natura 2000, dar nu au auzit niciodată de asta. Ei prind pești cu plasele, taie pădurea, prind animale sălbatice cu lațul, pășunează cu oi și capre și vite... ceea ce făceau și până acum... doar că parcă în ultima vreme lucrurile merg și mai prost... nu se știe de ce. Lor, celor din zonă... le rămâne din ce în ce mai puțin, pe când alții vin cu mașini de teren și arme puternice și împușcă tot ce mișcă, alții vin și prind peștii cu electricitate, alții vin și taie toată pădurea... de rămân doar cioate până și în rezervația de care se știa de mult că nu trebuie tăiată. Ceva nu este bine.

Niște experți GIS au trasat niște limite pe hărți digitale, niște biologi au făcut liste cu ce ar putea să fie prin acele zone... cu o largă marjă de eroare, foarte largă... deoarece nu prea erau resurse pentru a merge în teren, a analiza ce este în realitate pe acolo... și era vorba de a analiza suprafața acestei țări și a desemna rapid cele mai valoroase zone din punctul de vedere al prezenței unor anumite specii și habitate de interes comunitar...

Nu este de mirare că oamenii care trăiesc în situri Natura 2000 nu au habar nici măcar de existența acestora. În astfel de comunități unde devine din ce în ce mai mare problemă supraviețuirea, unde crește proporția analfabeților, numai specii și habitate de interes comunitar le mai lipseau, în rest, totul era perfect. Cei câțiva șmecheri care eventual au auzit de undeva despre Natura 2000, speră să primească compensații financiare... din bani care vor veni nu se știe de unde. Dacă le povestești oamenilor de aici, de pe deal, despre Natura 2000 și le mai dai și un pliant și speri ca de acum ei să protejeze aceste valori... înseamnă că nu ai prea înțeles situația. Ești străin de locul acesta, de oamenii reali din peisaje reale, și nu ai înțeles cu ce se confruntă ei zi de zi, care sunt problemele lor, care este mentalitatea lor și cum ar eradica ei orice urmă de natural dacă ar putea să scoată 2 lei din asta. Apari aici cu problemele tale, cu proiectul tău și vrei ca ei să te înțeleagă, atunci când tu, cel deștept și expert șamd, nu înțelegi nimic din problemele lor vitale, din modul în care ei gândesc pentru a mai exista și mâine. Pe ei nu ai cum să îi convingi cu povești despre aspecte strategice, despre sustenabilitate și ecoturism, despre etica de a da șanse altor specii să supraviețuiască... în moment ce omului... chiar lui îi este foame și frig și nu are 1 ban în buzunar.

Acum sunt desemnate aproape 500 de situri Natura 2000 (incluzând recent declaratele 109 noi situri), teritorii care împreună acoperă circa 5.400.000 hectare, respectiv aproape 1/4 din suprafața acestei țări. Ce se face cu ele? Niște planuri de management pentru a căror implementare nu există resurse aproape deloc... și cum arată situația bugetară de la noi sau din restul Europei, se poate prevedea cam ce urmează. Față de necesarul financiar pentru managementul acestei suprafețe protejate pe o pătrime de țară, sumele potențial existente cândva vor tinde oricum asimptotic către zero. Cam câți oameni de specialitate trebuie să meargă pe teren pentru a face monitorizarea biodiversității, a evalua în fiecare din acele situri care este starea de conservare a sutelor de specii și habitate de interes comunitar pe o

suprafață atât de mare... variate specii de lilieci, păsări, plante, broaște șamd... fiecare cu trendurile lor populaționale? Cam ce măsuri ar trebui să existe, pentru a proteja valorile naturale din situri, în fața degradării? Dacă faci o evaluare a costurilor necesare și compari cu ce este posibil să fie disponibil... rezultă o diferență de multe ordine de mărime... adică poți eventual să ai disponibil 0,1 sau 0,01 din finanțarea necesară. Pot să existe și situații de excepție, cu câte un anume sit Natura 2000 care are oameni pasionați și apți de a face rost de resursele necesare pentru acțiuni care eventual să oprească degradarea la nivel local și pentru câteva secunde... dar dacă vezi ce se întâmplă în celelalte, îți dai seama cam în ce direcție se îndreaptă biodiversitatea de pe la noi, protejată pe hârtie de reglementări europene și lăsată de facto să dispară așa cum a dispărut naturalul din restul teritoriului european.

Adevărul este că pentru protejarea diversității biologice la nivel de peisaj au fost făcuți niște pași, mai cu seamă cei care au fost inevitabili în procesul de integrare în Uniunea Europeană... desemnarea legală a siturilor Natura 2000... A urmat predarea în custodie a multora dintre ele, niște finanțări pentru realizarea unor planuri de management, dar hiperbirocratizarea sistemului, blocajul financiar nu dă speranțe ca aceste mecanisme să fie apte de a aduce suportul necesar pentru asigurarea unor măsuri eficiente... pe termen lung, la nivel de peisaj. Chiar dacă ar exista bunăvoință (oare există?... sau ea a dispărut deja...), problemele administrative sunt extraordinare. Siturile au nenumărate proprietăți... cu proprietari, oameni care trăiesc în ele și depind de exploatarea resurselor naturale, există variate mafii cu o puternică rădăcină în structurile politice naționale, care pot anihila ușor eforturile unor mici grupuri de oameni dornici să protejeze valorile naturale. Cei care ar dori realmente protejarea biodiversității din situri nu au cum să se angajeze financiar deoarece nu au resursele care să acopere funcționarea... în schimb se pot angaja tot felul de firme de variate feluri, exploatatori de lemn, vânători,... de nu rămâne piatră pe piatră. Investiții agresive, de la microhidrocentrale la parcuri eoliene se dezvoltă malign, iar ultimele peisaje naturale sunt distruse rând pe rând în jălnicia numită Uniunea Europeană. În rest, este bine.

SURSA: [© dr. Peter Lengyel Blog](#) Mai multe poze gasiti [AICI](#) .